PREPORUKA KOMISIJE (EU) 2024/599

od 18. prosinca 2023.

o nacrtu ažuriranog integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana Italije za razdoblje 2021. – 2030. i o dosljednosti mjera Italije s Unijinim ciljem klimatske neutralnosti i osiguravanjem napretka u prilagodbi

(Vjerodostojan je samo tekst na talijanskom jeziku)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 292.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([1]), a posebno njezin članak 14. stavak 6. i članak 9. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 ([2]), a posebno njezin članak 7. stavak 2.,

budući da:

Preporuke o nacrtu ažuriranog integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana Italije za razdoblje 2021. – 2030.

(1) Italija je dostavila svoj nacrt ažuriranog integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana 19. srpnja 2023.

(2) U članku 3. i Prilogu I. Uredbi (EU) 2018/1999 („Uredba o upravljanju”) utvrđeni su elementi koje treba uključiti u ažurirane integrirane nacionalne energetske i klimatske planove. U prosincu 2022. Komisija je donijela smjernice za države članice o postupku i opsegu pripremanja nacrta i finalnih ažuriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova ([3]). U smjernicama je utvrđena dobra praksa i navedene su implikacije nedavnih političkih, zakonodavnih i geopolitičkih kretanja u energetskoj i klimatskoj politici.

(3) U vezi s planom REPowerEU ([4]) i u okviru europskog semestra 2022. i 2023. Komisija je u prvi plan stavila potrebe država članica za reformama energetske i klimatske politike i ulaganjima u povećanje energetske sigurnosti i priuštivosti ubrzavanjem zelene i pravedne tranzicije. To je uvršteno u izvješća za Italiju za 2022. i 2023. ([5]) i preporuke Vijeća za Italiju ([6]). Države članice trebale bi prilikom izrade finalnih ažuriranih integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova uzeti u obzir zadnje preporuke za svoju zemlju.

([1]) SL L 328, 21.12.2018., str. 1.
([2]) SL L 243, 9.7.2021., str. 1.
([3]) Obavijest Komisije o smjernicama državama članicama za ažuriranje nacionalnih energetskih i klimatskih planova za razdoblje 2021.–2030. (SL C 495, 29.12.2022., str. 24.).
([4]) COM(2022) 230 final.
([5]) SWD(2022) 616 final, SWD(2023) 612 final.
([6]) Preporuka (2022/C 616) za preporuku Vijeća; Preporuka (2023/C 612 final) za preporuku Vijeća.

(4) Komisijine preporuke u vezi s provedbom nacionalnih ciljeva na temelju Uredbe o raspodjeli tereta ([7]) zasnivaju se na vjerojatnosti da će države članice ispuniti ciljeve za 2030., uzimajući u obzir pravila za upotrebu fleksibilnih mogućnosti u okviru te uredbe.

(5) Cilj je Komisijinih preporuka o hvatanju, korištenju i skladištenju ugljika steći pregled nad predviđenim uvođenjem tih tehnologija na nacionalnoj razini, uključujući informacije o godišnjim količinama CO_2 koje se namjeravaju uhvatiti do 2030., podijeljeno po izvoru uhvaćenog CO_2 iz postrojenja obuhvaćenih Direktivom 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([8]) ili iz drugih izvora kao što su biogeni izvori ili izravno hvatanje iz zraka, o planiranoj infrastrukturi za transport CO_2 i o potencijalnim domaćim kapacitetima za skladištenje CO_2 i volumenima utiskivanja CO_2 za koje se planira da će biti dostupni 2030.

(6) Svrha je Komisijinih preporuka o provedbi Uredbe (EU) 2018/841 Europskog parlamenta i Vijeća ([9]) o korištenju zemljišta, prenamjeni zemljišta i šumarstvu („Uredba o LULUCF-u”) zajamčiti poštovanje pravila o neutralnoj ili pozitivnoj bilanci u dotičnoj državi članici u razdoblju 2021. – 2025. (prvo razdoblje) i ostvarenje cilja za razdoblje 2026. – 2030. (drugo razdoblje), uzimajući u obzir pravila za upotrebu fleksibilnih mogućnosti utvrđena u toj uredbi. U Komisijinim preporukama uzima se u obzir i da se svaki višak emisija na temelju Uredbe o LULUCF-u u prvom razdoblju automatski prenosi u kvotu na temelju Uredbe o raspodjeli tereta.

(7) Kako bi prilagodba klimatskim promjenama na odgovarajući način doprinijela ostvarenju energetskih ciljeva i ciljeva ublažavanja klimatskih promjena, nužno je utvrditi potencijalne klimatske nepogode i analizirati klimatske osjetljivosti i rizike koji mogu utjecati na relevantna područja, populacije i sektore. U Komisijinim preporukama za prilagodbu uzet je u obzir opseg u kojem je Italija u svoj ažurirani nacionalni energetski i klimatski plan uključila ciljeve prilagodbe koji se odnose na klimatske rizike, a koji bi mogli spriječiti da Italija ostvari opće i specifične ciljeve energetske unije. Bez posebnih politika i mjera za prilagodbu, planiranih i provedenih, ugroženo je ostvarenje ciljeva u dimenzijama energetske unije. Upravljanje vodama u promjenjivim klimatskim uvjetima zahtijeva posebnu pozornost zbog rizika od prekida opskrbe električnom energijom jer poplave, vrućine i suša utječu na proizvodnju energije.

(8) Komisijine preporuke za ciljeve u pogledu energije iz obnovljivih izvora temelje se na formuli utvrđenoj u Prilogu II. Uredbi (EU) 2018/1999, koja se temelji na objektivnim kriterijima, i na glavnim politikama i mjerama koje nedostaju u talijanskom nacrtu ažuriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana kako bi se omogućilo pravodobno i troškovno učinkovito ostvarenje doprinosa Italije obvezujućem cilju Unije da se 2030. najmanje 42,5 % energije dobiva iz obnovljivih izvora, uz zajedničku obvezu da se taj cilj poveća na 45 % u skladu s Direktivom (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća ([10]) o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora. Komisijine preporuke temelje se i na doprinosu Italije specifičnim ciljevima iz članaka 15.a, 22.a, 23., 24. i 25. te direktive i

([7]) Uredba (EU) 2018/842 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o obvezujućem godišnjem smanjenju emisija stakleničkih plinova u državama članicama od 2021. do 2030. kojim se doprinosi mjerama u području klime za ispunjenje obveza u okviru Pariškog sporazuma i izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013 (SL L 156, 19.6.2018., str. 26.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2023/857 od 19. travnja 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2018/842 o obvezujućem godišnjem smanjenju emisija stakleničkih plinova u državama članicama od 2021. do 2030. kojim se doprinosi mjerama u području klime za ispunjenje obveza u okviru Pariškog sporazuma i o izmjeni Uredbe (EU) 2018/1999 (SL L 111, 26.4.2023., str. 1.).

([8]) Direktiva 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 275, 25.10.2003., str. 32.).

([9]) Uredba (EU) 2018/841 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o uključivanju emisija i uklanjanja stakleničkih plinova iz korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva u okvir za klimatsku i energetsku politiku do 2030. te o izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013 i Odluke br. 529/2013/EU (SL L 156, 19.6.2018., str. 1.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2023/839 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. travnja 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2018/841 u pogledu područja primjene, pojednostavnjenja pravila o izvješćivanju i usklađenosti i utvrđivanja ciljeva država članica za 2030. i Uredbe (EU) 2018/1999 u pogledu poboljšanja praćenja, izvješćivanja, praćenja napretka i preispitivanja (SL L 107, 21.4.2023., str. 1.).

([10]) Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018., str. 82.), kako je izmijenjena Direktivom (EU) 2023/2413 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. listopada 2023. o izmjeni Direktive (EU) 2018/2001, Uredbe (EU) 2018/1999 i Direktive 98/70/EZ u pogledu promicanja energije iz obnovljivih izvora te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća (EU) 2015/652 (SL L, 2023/2413, 31.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

povezanim politikama i mjerama za njezino brzo prenošenje i provedbu. U preporukama je uzeta u obzir važnost sveobuhvatnog dugoročnog planiranja za uvođenje energije iz obnovljivih izvora, posebno vjetra, kako bi se povećala vidljivost europskog proizvodnog sektora i mrežnih operatora u skladu s europskim paketom za energiju vjetra ([11]).

(9) Komisijine preporuke za nacionalne doprinose energetskoj učinkovitosti temelje se na članku 4. Direktive (EU) 2023/1791 Europskog parlamenta i Vijeća ([12]) o energetskoj učinkovitosti te na formuli iz Priloga I. toj direktivi i povezanim politikama i mjerama za njezinu provedbu.

(10) U preporukama Komisije posebna pozornost posvećena je općim i specifičnim ciljevima, doprinosima te povezanim politikama i mjerama za provedbu plana REPowerEU kako bi se brzo prekinula ovisnost o ruskim fosilnim gorivima. Uzeta su u obzir iskustva stečena provedbom paketa „Štednja plina za sigurnu zimu" ([13]). U preporukama se ističe važnost postizanja veće otpornosti energetskog sustava s obzirom na obveze koje proizlaze iz Uredbe (EU) 2019/941 Europskog parlamenta i Vijeća ([14]) o pripravnosti na rizike u sektoru električne energije i Uredbe (EU) 2017/1938 Europskog parlamenta i Vijeća ([15]) o sigurnosti opskrbe plinom te u skladu s Preporukom Komisije o skladištenju energije ([16]).

(11) U Komisijinim preporukama uzeta je obzir potreba da se ubrza integracija unutarnjeg energetskog tržišta kako bi se ojačala uloga fleksibilnosti te položaj i zaštita potrošača. U preporukama Komisije istaknuta je i važnost procjenjivanja broja kućanstava pogođenih energetskim siromaštvom u skladu sa zahtjevima članka 3. Uredbe (EU) 2018/1999 i Preporuke Komisije (EU) 2023/2407 ([17]).

(12) U Komisijinim preporukama naglašava se važnost osiguravanja dovoljnih ulaganja u istraživanja i inovacije u području čiste energije kako bi se povećali kapaciteti za razvoj i proizvodnju, uključujući odgovarajuće politike i mjere za energetski intenzivne industrije i druga poduzeća i važnost potrebe za usavršavanjem radne snage za rad u industriji s nultim neto emisijama kako bi se izgradilo stabilno, konkurentno i čisto gospodarstvo Unije.

(13) Komisijine preporuke temelje se na obvezama preuzetima u okviru Pariškog sporazuma radi postupnog ukidanja upotrebe fosilnih goriva te na važnosti postupnog ukidanja subvencija za fosilna goriva.

(14) Komisijina preporuka u vezi s potrebama ulaganja temelji se na procjeni daje li nacrt ažuriranog plana opći pregled potreba ulaganja radi ostvarenja općih i specifičnih ciljeva te doprinosa svim dimenzijama energetske unije, navode li se izvori financiranja s razlikom između privatnih i javnih izvora, navode li se ulaganja u skladu s planom Italije za oporavak i otpornost, teritorijalnim planovima Italije za pravednu tranziciju i preporukama za pojedine zemlje izdanima u okviru europskog semestra za 2022. i 2023. te uključuje li pouzdanu makroekonomsku procjenu planiranih politika i mjera. Nacionalni energetski i klimatski plan trebao bi zajamčiti transparentnost i predvidljivost nacionalnih politika i mjera kako bi se poduprla sigurnost ulaganja.

([11]) Komunikacija o europskom akcijskom planu za energiju vjetra, COM(2023) 669 final, 24.10.2023. i Komunikacija o ostvarivanju ambicija EU-a za energiju iz obnovljivih izvora na moru, COM(2023) 668 final,

([12]) Direktiva (EU) 2023/1791 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. rujna 2023. o energetskoj učinkovitosti i izmjeni Uredbe (EU) 2023/955 (SL L 231, 20.9.2023., str. 1.).

([13]) Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, „Štednja plina za sigurnu zimu", COM(2022) 360 final.

([14]) Uredba (EU) 2019/941 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o pripravnosti na rizike u sektoru električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2005/89/EZ (SL L 158, 14.6.2019., str. 1.).

([15]) Uredba (EU) 2017/1938 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2017. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 994/2010 (SL L 280, 28.10.2017., str. 1.).

([16]) Preporuka Komisije od 14. ožujka 2023. o skladištenju energije – temelj dekarboniziranog i zaštićenog energetskog sustava EU-a (SL C 103, 20.3.2023., str. 1.).

([17]) Preporuka Komisije (EU) 2023/2407 od 20. listopada 2023. o energetskom siromaštvu (SL L 2023/2407, 23.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

(15) U Komisijinim preporukama ističe se velika važnost šireg regionalnog savjetovanja i osiguravanja ranog i uključivog savjetovanja o planu, uključujući djelotvorno javno sudjelovanje uz dovoljno informacija i dovoljno dug vremenski okvir, u skladu s Aarhuškom konvencijom ([18]).

(16) U Komisijinim preporukama o pravednoj tranziciji uzeta je u obzir procjena jesu li u talijanskom planu dovoljno detaljno navedeni relevantni socijalni učinci klimatske i energetske tranzicije i njezini učinci na zapošljavanje i vještine te odgovarajuće popratne politike i mjere za promicanje pravedne tranzicije uz istodobno promicanje ljudskih prava i rodne ravnopravnosti.

(17) Komisijine preporuke Italiji temelje se na procjeni nacrta ažuriranog integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana ([19]), koja se objavljuje uz ovu Preporuku.

(18) Italija bi trebala uzeti u obzir ove preporuke pri izradi finalnog ažuriranog integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana koji treba dostaviti do 30. lipnja 2024.

Preporuke o dosljednosti s Unijinim ciljem klimatske neutralnosti i osiguravanjem napretka u prilagodbi

(19) Na temelju Uredbe (EU) 2021/1119 („Europski zakon o klimi”) Komisija treba ocjenjivati dosljednost nacionalnih mjera s ciljem klimatske neutralnosti i osiguravanjem napretka u prilagodbi. Komisija je ocijenila dosljednost mjera Italije s tim ciljevima ([20]). Preporuke u nastavku temelje se na toj ocjeni. Italija bi trebala uzeti u obzir ove preporuke i provesti ih u skladu s Europskim zakonom o klimi.

(20) Iako neto emisije stakleničkih plinova u Uniji (među ostalim iz korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva (LULUCF) i ne uključujući međunarodni promet) pokazuju stabilan ukupni pad, općenito u skladu s linearnom putanjom prema ostvarenju klimatskog cilja Unije za 2030. od −55 % i Unijinim ciljem klimatske neutralnosti do 2050., smanjenje emisija treba se ubrzati, a pritom je nužno djelovanje država članica. Napredak u državama članicama neujednačen je, a neke države članice moraju hitno riješiti sektorska pitanja i ukloniti slabosti. Ocjena se temeljila na dostupnim informacijama, a pokazuje da je napredak Italije u ostvarenju Unijina cilja klimatske neutralnosti nedovoljan. Pouzdane dugoročne strategije neophodne su za gospodarsku transformaciju radi ostvarenja Unijina cilja klimatske neutralnosti.

(21) Potrebne su razrađene strategije i planovi prilagodbe kako bi se osiguralo stalno povećanje društvene, političke i gospodarske pripravnosti u skladu s Europskim zakonom o klimi i izbjegli učinci povezani s klimom. Kako bi pomogla državama članicama u ažuriranju i provedbi sveobuhvatnih nacionalnih strategija, planova i politika prilagodbe, Komisija je u srpnju 2023. donijela skup smjernica ([21]). Politike za prilagodbu trebale bi se usmjeriti na područja ili sektore koji su posebno osjetljivi na klimatske promjene, čije su aktivnosti ključne za otpornost drugih sektora ili koji su od velike važnosti za nacionalno gospodarstvo ili javno zdravlje. Potreban je prioritetan odgovor u slučaju trenutačnih učinaka i rizika ili učinaka i rizika za koje se očekuje da će se povećati zbog klimatskih promjena, socioekonomskog razvoja ili drugih faktora koji nisu povezani s klimom, a za koje se očekuje da će utjecati na kritičnu infrastrukturu ili sustave s dugim životnim vijekom ili nepovratno utjecati na sustave. Mjere prilagodbe treba provoditi radi poboljšanja pripravnosti i otpornosti, a mogu se pripremiti na temelju utvrđenog slijeda kojim se te mjere trebaju primjenjivati kako bi se postigao neki cilj prilagodbe. Praćenje i evaluacija rada na prilagodbi nužna je za kontinuiranu odgovornost i poboljšanje politike za prilagodbu.

([18]) Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša od 25. lipnja 1998. („Aarhuška konvencija”).

([19]) SWD(2023) 917.

([20]) Izvješće o djelovanju EU-a u području klime 2023., COM(2023) 653 final, i Radni dokument službi Komisije „Ocjena napretka u prilagodbi klimatskim promjenama pojedinačnih država članica u skladu s Europskim zakonom o klimi”, SWD(2023) 932.

([21]) Obavijest Komisije – Smjernice o strategijama i planovima prilagodbe država članica. C/2023/4802 (SL C 264, 27.7.2023., str. 1.).

(22) Sistemska sposobnost prilagodbe klimatskim promjenama važna je za izbjegavanje ili ublažavanje potencijalne štete, iskorištavanje mogućnosti i suočavanje s posljedicama. Fizički učinci klimatskih promjena stalno se i brzo mijenjaju. Potrebno je unaprijediti kapacitet za prilagodbu na svim razinama vlasti te u javnom i privatnom sektoru, za što je potrebna veća osviještenost o osjetljivostima i rizicima. Mnogi koraci za prilagodbu klimatskim promjenama započinju na lokalnoj i regionalnoj razini. Lokalne vlasti imaju vrlo važnu ulogu u poticanju angažmana javnosti i djelovanja na lokalnoj razini. Potrebne su konstruktivne razmjene informacija i koordinirano djelovanje na svim razinama upravljanja. Privatni dionici pokreću promjene pružanjem informacija, resursa, kapaciteta i financijskih sredstava.

(23) Prirodna rješenja djelotvorna su i troškovno učinkovita opcija prilagodbe i ublažavanja ako se njihovo uvođenje potiče strateškim okvirima, politikama i financiranjem. Mogu se provesti zasebno ili integrirati u druge mjere prilagodbe i ublažavanja te kombinirati s tehnološkim rješenjima ili rješenjima koja se temelje na infrastrukturi. Pri provedbi se trebaju uzeti u obzir složenost sustava i predviđeni učinci klimatskih promjena, lokalni kontekst, povezani interesi i vrijednosti te socioekonomski uvjeti,

PREPORUČUJE DA ITALIJA PODUZME MJERE ČIJI JE CILJ:

U VEZI S NACRTOM AŽURIRANOG NACIONALNOG ENERGETSKOG I KLIMATSKOG PLANA NA TEMELJU UREDBE (EU) 2018/1999

1. Utvrditi dodatne troškovno učinkovite politike i mjere, među ostalim u sektoru prometa, zgrada i poljoprivrede, te za emisije koje nisu CO_2, uključujući metan, N_2O i fluorirane stakleničke plinove iz industrijskih procesa i upotrebe proizvoda, poljoprivrede i gospodarenja otpadom kako bi se smanjila projicirana razlika od 6,7 do 8,7 postotnih bodova i ispunio nacionalni cilj u vezi sa stakleničkim plinovima od – 43,7 % u 2030. u usporedbi s razinama iz 2005. na temelju Uredbe o raspodjeli tereta. Dostaviti ažurirane projekcije kako bi se pokazalo kako će se postojećim i planiranim politikama ostvariti cilj i, prema potrebi, navesti kako će se fleksibilne mogućnosti dostupne u okviru Uredbe o raspodjeli tereta iskoristiti za osiguravanje usklađenosti. Dopuniti informacije o politikama i mjerama i jasno navesti njihov opseg, vremenski okvir i, ako je moguće, očekivani učinak smanjenja stakleničkih plinova, među ostalim za mjere u Unijinim programima financiranja kao što je zajednička poljoprivredna politika.

2. Utvrditi količinu emisija CO_2 koje bi se mogle uhvatiti na godišnjoj razini do 2030., uključujući njihov izvor. Navesti informacije o tome kako će se uhvaćeni CO_2 transportirati. Utvrditi volumene utiskivanja CO_2 dostupne do 2030.

3. Utvrditi konkretan put za ostvarivanje nacionalnog cilja o LULUCF-u definiranog u Uredbi (EU) 2018/841. Uključiti dodatne mjere u sektoru LULUCF-a, uz navođenje vremenskog okvira i opsega i kvantifikaciju očekivanog učinka u smislu količine uklonjenog stakleničkog plina koja je u skladu s ciljem neto uklanjanja za 2030. od −310 $MtCO_2eq$ i ciljem za Italiju od – 3 158 $ktCO_2eq$ definiranim u Uredbi (EU) 2018/841. Navesti jasne informacije o tome kako se javna sredstva (sredstva Unije, uključujući zajedničku poljoprivrednu politiku, i državne potpore) te privatno financiranje putem programa sekvestracije ugljika dosljedno i djelotvorno upotrebljavaju za ispunjavanje nacionalnog cilja neto uklanjanja. Navesti informacije o statusu i napretku koji treba ostvariti u poboljšanju viših razina/geografski eksplicitnih skupova podataka za praćenje, izvješćivanje i verifikaciju, u skladu s dijelom 3. Priloga V. Uredbi (EU) 2018/1999.

4. Navesti dodatnu analizu relevantnih klimatskih osjetljivosti i rizika s obzirom na postizanje nacionalnih općih i specifičnih ciljeva i doprinosa te politike i mjere u svim dimenzijama energetske unije. Bolje opisati i prema potrebi kvantificirati vezu sa specifičnim ciljevima i politikama energetske unije koje bi politike i mjere prilagodbe trebale podupirati. Dovoljno detaljno utvrditi dodatne politike i mjere prilagodbe kojima će se poduprijeti ispunjavanje nacionalnih općih i specifičnih ciljeva te doprinosa u okviru energetske unije, uključujući mjere za zaštitu kapaciteta za proizvodnju električne energije i uštedu energije u kućanstvima. Posebnu pozornost posvetiti upravljanju vodama u promjenjivim klimatskim uvjetima zbog rizika od prekida opskrbe električnom energijom jer poplave, vrućine i suša utječu na proizvodnju energije.

5. Navesti procijenjene putanje i dugoročni plan za uvođenje tehnologija u području energije iz obnovljivih izvora u sljedećih 10 godina, s perspektivom do 2040. Uključiti okvirni cilj za tehnologije u području energije iz obnovljivih izvora do 2030. u skladu s Direktivom (EU) 2018/2001, kako je izmijenjena. Potvrditi da projekcije i pokazatelji uključeni u plan predstavljaju specifične ciljeve za doprinos okvirnim podciljevima u području zgrada i industrije za 2030., obvezujućem cilju u području grijanja i hlađenja za razdoblje 2021. – 2025. i 2026. – 2030. te okvirnom cilju u području centraliziranog grijanja i hlađenja za razdoblje 2021. – 2030. Uključiti okvirni cilj u području grijanja i hlađenja kako bi se ostvarile dodatne nadopune iz Priloga I.A Direktivi (EU) 2018/2001.

6. Uključiti detaljne i kvantificirane politike i mjere tako da se omogući pravodobno i troškovno učinkovito ostvarenje nacionalnog doprinosa obvezujućem cilju Unije u pogledu obnovljive energije od najmanje 42,5 % u 2030., uz zajedničku obvezu da se taj cilj poveća na 45 %. Konkretno opisati kako planira dodatno olakšati izdavanje dozvola bržim i jednostavnijim postupcima. Opisati kako će se oblikovati obveza opskrbljivača gorivom u sektoru prometa i uključiti usporedive mjere za promicanje vodika u industriji te pripremiti EU za trgovinu čistim vodikom.

7. Uključiti projekcije potražnje i opskrbe bioenergijom prema sektoru i navesti podatke o uvozu i izvoru šumske biomase koja se upotrebljava za energiju. Uključiti procjenu domaće zalihe šumske biomase za energetske potrebe u razdoblju 2021. – 2030. u skladu s ojačanim kriterijima održivosti iz članka 29. Direktive (EU) 2018/2001, kako je izmijenjena, i procjenu usklađenosti predviđene upotrebe šumske biomase za proizvodnju energije s talijanskim obvezama na temelju revidirane Uredbe o LULUCF-u, posebno za razdoblje 2026. – 2030., te nacionalne mjere i politike za osiguravanje te usklađenosti. Uključiti dodatne mjere za promicanje održive proizvodnje biometana, s obzirom na potencijal i proizvodnju održivog bioplina/biometana u Italiji, profil potrošnje prirodnog plina i postojeću infrastrukturu, upotrebu kao digestata i primjene biogenog CO_2.

8. U mjeri u kojoj je to moguće navesti očekivani vremenski okvir koraka koji bi doveli do donošenja zakonodavnih i nezakonodavnih politika i mjera za prenošenje i provedbu odredbi Direktive (EU) 2018/2001, kako je izmijenjena, posebno za mjere u prethodnim točkama.

9. Utvrditi cjelokupne politike i mjere za postizanje nacionalnih doprinosa energetskoj učinkovitosti i posebno opisati kako će se provesti načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu”. Navesti pouzdane programe za financiranje energetske učinkovitosti i programe financijske potpore koji mogu mobilizirati privatna ulaganja i dodatno sufinanciranje. Utvrditi mjere za ostvarivanje potencijala razvoja infrastrukture za visokoučinkovitu kogeneraciju ili učinkovito centralizirano grijanje i hlađenje iz otpadne topline i obnovljivih izvora energije, među ostalim u industrijskom sektoru na temelju sveobuhvatne procjene, u skladu s člankom 25. stavkom 1. Direktive (EU) 2023/1791.

10. Uključiti ažurirane ambicije za osiguravanje energetski visokoučinkovitog i dekarboniziranog nacionalnog fonda zgrada i pretvorbu postojećih zgrada u zgrade s nultim emisijama do 2050., uključujući međuetape za 2030. i 2040. te usporedbu tih međuetapa s najnovijom dugoročnom strategijom obnove. Uključiti više informacija o povezanim mjerama za zgrade, među ostalim u smislu financiranja, te troškove i učinke u smislu uštede energije.

11. Ojačati otpornost energetskog sustava određivanjem jasnih ciljeva i mjera za sprečavanje ograničavanja i prekida opskrbe, posebno određivanjem cilja za skladištenje energije i donošenjem politika i mjera za integriranje cilja prilagodbe klimatskim promjenama u energetski sustav. Ocijeniti primjerenost naftne infrastrukture (rafinerije, zalihe nafte) s obzirom na očekivani pad potražnje za naftom i orijentaciju na alternative s manje ugljika.

12. Utvrditi jasne ciljeve za poboljšanje kapaciteta za elektroenergetsku međupovezanost i jasan vremenski okvir za provedbu povezanih projekata. Navesti jasne opće i specifične ciljeve za upravljanje potrošnjom kako bi se poboljšala fleksibilnost sustava s obzirom na potrebe za fleksibilnošću i opisati mjere za olakšavanje integracije u energetski sustav u vezi s člankom 20.a Direktive (EU) 2018/2001, kako je izmijenjena. Razviti konkurentnija maloprodajna tržišta i ojačati položaj potrošača na maloprodajnom tržištu.

13. Razraditi pristup suzbijanju energetskog siromaštva uključivanjem procjene situacije trenutačno pogođenih kućanstava i navođenjem specifičnog mjerljivog cilja smanjenja koji se zahtijeva na temelju Uredbe (EU) 2018/1999, uzimajući u obzir Preporuku Komisije (EU) 2023/2407. Navesti više pojedinosti o ulozi nacionalnog opservatorija za energetsko siromaštvo osnovanog 2021.

14. Dodatno objasniti nacionalne ciljeve u području istraživanja, inovacija i konkurentnosti za uvođenje čistih tehnologija te utvrditi putanju za 2030. i 2050. kako bi se poduprla dekarbonizacija industrije i prelazak poduzeća na kružno gospodarstvo s nultom neto stopom emisija. Donijeti politike i mjere za promicanje razvoja projekata s ciljem postizanja nulte neto stope emisija uključujući one relevantne za energetski intenzivne industrije. Opisati predvidljiv i pojednostavnjen regulatorni okvir za postupke izdavanja dozvola i kako će se prema potrebi pojednostavniti pristup nacionalnom financiranju. Navesti detaljne politike i mjere za razvoj vještina povezanih s čistom energijom i olakšavanje otvorene trgovine za otporne i održive lance opskrbe komponentama i opremom s nultom neto stopom emisija.

15. Navesti reforme i mjere za mobilizaciju privatnih ulaganja potrebnih za ostvarenje energetskih i klimatskih ciljeva. Poboljšati i proširiti analizu potreba za ulaganjem kako bi se uključio sveobuhvatan i dosljedan pregled potreba za javnim i privatnim ulaganjima ukupno i po sektoru. Dopuniti pristup „odozgo prema dolje” na razini cijelog gospodarstva procjenom pristupa „odozdo prema gore” na razini projekata u svih pet dimenzija energetske unije. Uključiti raščlambu ukupnih potreba za ulaganjima s dodatnim informacijama o nacionalnim, regionalnim i Unijinim izvorima financiranja te privatnim izvorima financiranja koji će se mobilizirati. Dodati kratak opis vrste programa financijske potpore koji je odabran za provedbu politika i mjera koje se financiraju iz javnog proračuna i upotrebe mješovitih financijskih instrumenata u kojima se iskorištavaju bespovratna sredstva, zajmovi, tehnička pomoć i javna jamstva, uključujući ulogu nacionalnih razvojnih banaka u pojedinim programima i/ili o tome kako se mobilizira privatno financiranje. Razmotriti i troškovno učinkovitu provedbu prijenosa drugim državama članicama na temelju Uredbe o raspodjeli tereta kao izvor financiranja. Navesti detaljnu procjenu makroekonomskog učinka planiranih politika i mjera.

16. Opisati kako su politike i mjere uključene u ažurirani plan dosljedne s talijanskim planom za oporavak i otpornost, uključujući poglavlje o planu REPowerEU.

17. Objasniti dokad Italija namjerava postupno ukinuti subvencije za fosilna goriva. Detaljnije objasniti kako Italija planira postupno ukinuti kruta fosilna goriva za proizvodnju energije, tj. navesti povezane obveze i mjere.

18. Navesti detaljne informacije o socijalnim posljedicama i posljedicama na zapošljavanje i vještine ili drugim distribucijskim učincima klimatske i energetske tranzicije i o planiranim ciljevima, politikama i mjerama za podupiranje pravedne tranzicije. Navesti oblik potpore, učinak inicijativa, ciljne skupine i predviđene resurse, uzimajući u obzir Preporuku Vijeća o osiguravanju pravedne tranzicije prema klimatskoj neutralnosti ([22]). Osigurati usklađenost između vremenskog okvira za postupno ukidanje ugljena navedenog u teritorijalnim planovima za pravednu tranziciju i finalnog ažuriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana, s posebnim težištem na regiji Sulcis Iglesiente (Sardinija). Uključiti, koliko je to moguće, više elemenata koji bi bili odgovarajuća analitička baza za pripremu budućeg socijalnog plana za klimatsku politiku, u skladu s Uredbom (EU) 2023/955 Europskog parlamenta i Vijeća ([23]), uključujući informacije o tome kako procijeniti izazove i socijalne učinke na najranjivije sudionike u sustavu za trgovanje emisijama iz izgaranja goriva u sektoru zgrada, prometnom sektoru i drugim sektorima i na temelju kojih bi se utvrdili potencijalni korisnici i relevantni okvir politike. Objasniti kako će okvir politike utvrđen u nacionalnom energetskom i klimatskom planu doprinijeti pripremi talijanskog socijalnog plana za klimatsku politiku i kako će se zajamčiti dosljednost između ta dva plana.

19. Navesti jasan i detaljan pregled toga kako je postupak savjetovanja omogućio sudjelovanje svih relevantnih tijela, građana i dionika, uključujući socijalne partnere, u pripremi nacrta i finalnog ažuriranog plana, uključujući informacije o vremenu i trajanju raznih savjetovanja. Navesti sažetak mišljenja različitih dionika i sažetak toga kako su u plan uključena mišljenja izražena na savjetovanjima.

([22]) Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o osiguravanju pravedne tranzicije prema klimatskoj neutralnosti (SL C 243, 27.6.2022., str. 35.).

([23]) Uredba (EU) 2023/955 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. o uspostavi Socijalnog fonda za klimatsku politiku i o izmjeni Uredbe (EU) 2021/1060 (SL L 130, 16.5.2023., str. 1.).

20. Intenzivirati regionalnu suradnju sa susjednim državama članicama i u Skupini na visokoj razini za energetsku povezanost središnje i jugoistočne Europe, među ostalim u vezi s povezanošću, obnovljivim izvorima energije, energetskom učinkovitošću i unutarnjim tržištem, uzimajući u obzir zajedničke izazove i ciljeve. Opisati kako Italija namjerava uspostaviti okvir za suradnju s drugim državama članicama do 2025. u skladu s člankom 9. Direktive (EU) 2018/2001, kako je izmijenjena. Dalje raditi na potpisivanju četiriju preostalih bilateralnih sporazuma o solidarnosti za sigurnost opskrbe plinom sa susjednim zemljama (Austrijom, Njemačkom, Grčkom i Hrvatskom).

U VEZI S DOSLJEDNOŠĆU NACIONALNIH MJERA S CILJEM KLIMATSKE NEUTRALNOSTI I OSIGURAVANJEM NAPRETKA U PRILAGODBI NA TEMELJU UREDBE (EU) 2021/1119

1. Pojačati rad na ublažavanju klimatskih promjena i ostvariti konkretan napredak na postojećim i planiranim politikama te razmotriti dodatne, hitne mjere za usklađivanje očekivanih smanjenja emisija stakleničkih plinova i predviđanja s ciljem klimatske neutralnosti. Konkretno, trebalo bi nastojati dekarbonizirati proizvodnju energije.

2. Ažurirati i povećati ambicije i kvalitetu nacionalne dugoročne strategije podupiranjem smanjenja emisija u Italiji i povećanja ciljeva uklanjanja u pojedinim sektorima donošenjem pouzdanih politika i mjera.

3. Ažurirati nacionalnu strategiju prilagodbe kako bi se pitanja prilagodbe klimatskim promjenama integrirala u ključne osjetljive sektore te kako bi se uklonili nedostaci i prepreke prilagodbi. Zajamčiti da prioriteti, strategije, politike i planovi prilagodbe i rad na njezinu postizanju budu razmjerni predviđenim klimatskim osjetljivostima i rizicima na temelju najboljih dostupnih znanstvenih spoznaja i klimatskih predviđanja te dostupnih alata za rano upozoravanje. Osigurati napredak u provedbi mjera prilagodbe. Zajamčiti da se politike za prilagodbu prate i evaluiraju sustavno i redovito i da se rezultati uključe u revidiranu politiku i njezinu provedbu.

4. Poboljšati koordinaciju između različitih razina upravljanja (nacionalna/regionalna/lokalna) kako bi se uskladili alati za planiranje i omogućile koordinirane intervencije s ciljem sustavne transformacije. Informirati o postojećim osjetljivostima i rizicima te mogućnostima koje se nude. Naučiti lekcije iz rezultata praćenja i evaluacije, osnažiti upravljačke strukture, omogućiti djelovanje na lokalnoj razini i promicati fleksibilnost radi prilagodbe okolnostima koje se mijenjaju. Uključiti socijalne partnere i dionike iz privatnog sektora u oblikovanje i provedbu politike te ulaganja. Dokumentirati postupke i ishode relevantnih savjetovanja.

5. Promicati prirodna rješenja i prilagodbu po sustavima u nacionalnim strategijama, politikama i planovima te osiguravati ulaganja za njihovo uvođenje.

Sastavljeno u Bruxellesu 18. prosinca 2023.

Za Komisiju
Kadri SIMSON
Članica Komisije